

פרוטוקול מס' 24

מישיבת ועדת הכנסת

פיוס ב', ח' באדר ב' חש"ל - 17.3.1970 - בשעה 20.00

נ כ ח ו

חברי הוועדה:

- י . ישיבה-שרעבי - היו"ר
- א . אנקוריין
- ר . ארזי
- פ . ביבי
- פ . ברעם
- י . גולן
- ש . י. גרוס
- ז . הר
- פ . זי לנרנדג
- פ . זר
- פ . נסים
- א . עופר
- צ . ציפורה
- א . רזיא-ל-נאור
- י . רפאל

פוזמנים:

- ר . ברקת - יו"ר הכנסת
- פ . פרוש - חבר-הכנסת
- ח . ליאור - מזכיר הכנסת
- ק . ארן - סגן מזכיר הכנסת
- ז . שר - יועץ משפטי לחברי הכנסת

מזכירת הוועדה:

- פ . כרפי

ר ש פ ת

- א . עצמון

סדר-היום:

דיון בהחלטותיו של חבר-הכנסת פ. פרוש
 מישיבת הכנסת פיוס ב' באדר ב' חש"ל -
 10.3.70

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:

אני פותח את הישיבה שלא פן המניין,
שנקראה לפי בקשתו של יו"ר הכנסת.

יו"ר הכנסת ר. ברקת:

צר לי שאני בא לוועדה כרוב המקרים
כדי להטריד אותה בענינים שהייתי
מעדיף שלא לעסוק בהם, אולם אנו נמצאים כעת כראשית פעולתה של הכנסת
השביעית, ואנחנו מצווים על הליכותיה, על דרכי פעולתה ועל כבודה.

לצערי הרב, כבר בפושב הראשון של
הכנסת ארעו שני מקרים מצערים ביותר. במקרה הראשון טיפלנו בצורה
נפרצת ביותר. אינני יודע אם הצלחנו לשכנע את דעה-הקהל בכך שהטיפול
הזה היה פכוון לשפירה על כבוד המוסד הייצוגי העליון של המדינה,
יש הרבה שותפים לפעשים טובים, יש הרבה יותר שותפים לפעשים שאינם
טובים, ונדמה לי שבמקרה ההוא היו הרבה מאוד שותפים, ואין בדעתי
לחקור עכשיו בכל הפרשה.

לפדכה הצער והתפתהון, חזר ונשנה
מקרה שני, אשר גרם עלבוון לכנסת, לי באופן אישי - ענפת נפש, והעמיד
אותנו על הצורך לדון בעניין בכל כובד הראש, אני מחכוון למקרה שבו
זרק חבר-הכנסת פרוש, כעת נאופו מעל במת הכנסת, סידור הפילה של
הרפורמים וליווה את הזריקה בחנועה שבדאי איננה לכבודו ואיננה
לכבודה של הכנסת.

אינני בא לעסוק עכשיו בהערכות
השוואחיות. אני חייב לראות כל סיעה בכנסת כסיעה לגיטימית, ולכן
פוטב שלא לעסוק בהשוואות, והמבין יבין. ההנהגותו של חבר-הכנסת פרוש
היא חפורה, לא רק מפני שהיא פגעה ברבנות יהודים, יהודים טובים,
יהודים שהתכנסו היום בפסכן הכנסת כדי להביע את הזדהותם עם מדינת-
ישראל ולהחייב לימינה בשאבקה; לכל אחד מאחנו יכולה להיות דעה משלו,
על השקפתו של יהודי זה או אחר, אולם חפידה של הכנסת לייצג את מצוון
הדעות, על אף ניגודיהם, בצורה כזאת שההיה לכבוד הכנסת וחבריה, אפנס,
החקיים בכנסת דיון באחת הסוגיות הרציניות ביותר בחיי המדינה והאופה,
ואני סבור שפרס למקרה המצער שקרה, הדיון הזה הוסיף כבוד, אף שהיו
חילוקי דעות, וחילוקי דעות חרופים ביותר, אולם חילוקי דעות במידה
שהם פכוונים לשפם ולא לשם ענין צדדי, חמיד פוטיפיים כבוד גם לדעות
וגם לבעליהן, ואינני נכנס עכשיו לעצם השאלה שנדונה.

לפי בקשתי, נפגשתי היום עם חבר-
הכנסת פרוש, כי חשבתי לי לחובתי לומר לו את אשר בדעתי לומר מעל במת
הכנסת. אפרתי לו כי הפעשה שהוא עשה, הוא פעשה שאסור לנו לעבור עליו
בשתיקה.

אני חוזר ואומר: פותר להביע בכנסת
כל דעה, כחנאי שזה ייעשה במסגרת הנוסח המקובל בכנסת, אולם הפנהג,
שעלול להשחרש בחוכנו, ללוות הבעת דעה בכיסויים קיצוניים ובפעשים
שיש בהם פשום אפקט ראוחני, הוא פנהג פסוכן ביותר, שאם לא בעמיד
בפניו סכר - הוא עלול לצוות ולסלף את דמותה של הכנסת בעיני העם.

פשוט כך הצטערתי שהמקרה ארע פאוחר
כלילה ושלל יכולנו להגיב פיד, כפי שעשינו במקרה הקודם, ושוב פבלי
לערון השוואות. דחינו זאת עד ליום הראשון של ישיבות הכנסת בשבוע
שלאחר מכן.

היום החקיימה ישיבת יו"ר הכנסת והסגנים, והענין הזה הובא בפניהם לדיון. הועלו שתי הצעות: האחת - שיו"ר הכנסת ימסור מעל במת הכנסת הודעת גינוי; השניה - לנקוט באמצעי ענישה, בהתאם לחקנון, תוך ראיית הפעשה כהפרת חפורה של סדרי הכנסת. היו חילוקי דעות. הוסכם פה-אחד שיו"ר הכנסת ימסור מעל במת הכנסת הודעת גינוי; ואשר לענישה, נבקש פאח ועדת הכנסת לבדוק מה צריך להיות דינו של חבר-הכנסת פרוש.

אני רוצה להוסיף: כולנו זוכרים אותו לילה כאשר הוועדה דנה בהתנהגותו של חבר-הכנסת שלום כהן, כאשר ביקשנו ממנו שיחנצל, אך הוא עשה מה שעשה ואחר-כך פטר את ההודעה שפטר. לא כן עשה חבר-הכנסת פרוש, אשר פטר הודעת החנצלות עוד באותה ישיבה. אילו כבש חבר-הכנסת פרוש את יצרו והיה מסייג את הודעת ההתנצלות לפעשה שהוא עשה, יכול להיות שהיינו נמצאים במצב קל יותר, אם כי גם אז לא היינו יכולים לעבור על כך לסדר-היום, אולם תוך כדי ההתנצלות והסברת הפעשה ע"י נישוקים שעוררו זעם ופורה-רוח בקרב רוב הציבור וחלק גדול של חברי הכנסת - החפיר חבר-הכנסת פרוש את המצב.

אני מביא, איפוא, את החלטת יו"ר הכנסת והסגנים, על פטירת הודעת גינוי ע"י יו"ר הכנסת. בעצם, החלטה זו איננה סעונה אישור הוועדה, מפני שיו"ר הכנסת חפשי לפעול בתחום זה כפי שנראה לו בתוקף חפיקדו וחובתו לשמור על כבוד הכנסת.

נוסף לכך, אנחנו מבקשים שוועדת הכנסת תקבע את פידת העונש שיש להטיל על חבר-הכנסת פרוש.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
חבר-הכנסת שלום כהן שלח ליור הכנסת מכתב שנסופו הוא כותב: נא לראות מכתב זה כחלונה בפני ועדת הכנסת נגד חבר-הכנסת פרוש. כיו"ר ועדת הכנסת אני אומר שאין לחבר הכנסת שלום כהן כל עמדה בנושא זה.

הזמנתי את חבר-הכנסת פרוש להיות נוכח בדיון זה, ואם הוא מבקש - אמסור לו תחילה את רשות הדיבור.

פרוש:
לית מאן דפליג שיש בכנסת חופש הדיבור, והמדובר באקס פסורים שלא היה לו מקום בכנסת. הייתי רוצה להביין לשם מה התכנסנו כאן. כפי שאמר יו"ר הכנסת, עוד באותו ערב עליתי על במת הכנסת ופסרתי הודעה אישית שבה אמרתי כי בכנסת לא היה המקום לזרוק את הסידור. עוד לא קרה שהייתי כל-כך גפיש בהופעותי בכנסת במערכות השונות, שהסכפתי לפחוק מדברי או לחזור בי. לאחר שפסרתי כי בכנסת לא היה המקום לזרוק את הסידור, שהדבר נעשה בעידנא דריתחא וללא תכנון, אינני חושב שיו"ר הכנסת והסגנים וועדת הכנסת צריכים היו להתכנס בענין זה. ברצוני לשאול את יו"ר הכנסת: לשם מה היוזמה שהוא נקט, כדי לטפס כותרות נוספות לעתידות? אני מבין שכל זה נעשה בגלל ההסקפה שהנעתי על הסידור הרפורמי. אני רגיש לקדושתו של הסידור לא פחות מפישהו אחר. כפוכן שהתרגשתי כאשר ציטטתי את התפילות שהושפטו מהסידור הרפורמי - "לירושלים עירך ברחמים חסוב", ותחזנה עינינו בשוכך לציון" - אותן תפילות שאנחנו רואים בתן חשיבות מבחינה לאומית ושהתנועה הרפורמית מתכחשת להן.

מונח לפני פכתב של הרב פרנק פירושלים,
פכ"ט באלול תשס"ז, שבו הוא אומר: "הרפורמים לכתותיהם ולסונותיהם אין
להם חלק ונחלה באלוהי ישראל ובעם ישראל... שהרפורמים הרעו לעם
ישראל רעה גדולה..."

רציתי להסביר את יחסי לסידור הרפורמי,
והרי אין בכנסת הגבלה על חופש הדיבור.

כל אחד מאחזו פייצג כאן את בוחדיו,
בהודעה אישית שפטרתי - שלא כאן היה הפקום לזרוק את הסידור - לא
אגדיל את מספר בוחרי. אם לאחר ההודעה אישית שפטרתי תחליטו על
צעדים נוספים, לא הפגעו בי ובשולחי, כי-אם בכנסת, אשר צריכה להיות
אהודה על כל אזרחי ישראל.

י רפאל:
אני רוצה, קודם-כל, שלא נשכח כיצד
מתחנך יהודי דתי לראות את התנועה
הרפורמית, ואחר-כך נגיע לענינו של חבר-הכנסת פרוש, במקרה, לרגל
עבודה שאני עוסק בה עכשיו, עסקתי בענין כנס הרפורמים בבראונשוויץ,
שבסקבותיו יצא ספר של 130 גדולי הרבנים באירופה באותם הימים,
ביוזמתו ובראשותו של רבי הירש מאפסטרום, שהיה פראשי בוני הישוב,
שתיה את יסודות הישוב בארץ. הם כותבים על התנועה הזאת בניסויים
הרבה יותר חריפים פאלה של חבר-הכנסת פרוש, הם כותבים כי הקוראים
לעצמם מחקנים, הם מחריבים ומהרסים.

אני רוצה שנראה את התפתחות התנועה
הרפורמית. אין סטטיסטיקה על החללים שנפלו לעם היהודי בגלל התנועה
הרפורמית, אבל בודאי רבנות, רבנות פופרים בארצות אירופה, ולכן
עלינו להבין כאשר יהודי דתי מתרגש בענין זה, אפנים, אני יודע
שבדור האחרון חל מפנה חיובי כלשהו, מבחינה לאופית, גם באירופה,
לא כל שכן באפריקה. אני יודע מי היו סטפן וייז, פגנס ואבא הלל
סילבר, הייתי עד לזריכותים גדולים שהתקיימו בין הרב פיפון ז"ל
לבין סטפן וייז ז"ל, שהיתה ביניהם שפה משותפת בעניני ציונות,
ולא רק אני הייתי עד, אני יכול להביא שני עדים כשרים החיים אהור -
חברי-הכנסת בן-גוריון וסנה, בסופו של דבר אפר לו סטפן וייז:
כאשר אבוא לחיות בארץ-ישראל אחיה חבר בבית הכנסת שלך, סטפן וייז
הציוני הבין בחושו הציוני הגדול שביח-כנסת רפורמי זה פשהו אחר,
הוא התחיל להבין שהדת בארץ-ישראל היא לא כמו הדת באפריקה; והוא הפך
באותו כינוס לחסיד גדול של הרב פיפון ז"ל, אני יכול להוכיח לכם
כל זאת, כי זה ישנו בכתב, בהתכתבויות.

הנאום של חבר-הכנסת פרוש היה נאום
יוצא מן הכלל. אני הייתי עורך אותו אחרת, אולם אני מסכים בהחלט
לתוכנו, אולם הוא קלל את הרושם של הנאום ע"י זריקת סידור התפילות;
הוא עשה רעה לעצמו. מטעמים קואליציוניים לא יכולתי להצביע יחד עם
חבר-הכנסת פרוש, אולם אני מסכים אהו בענין זה.

אינני נכנס כעת לזריכות הלכתי אם פותר
לזרוק ספר תפילה, לא רק של יהודים, גם של גויים, של נוצרים, מה
היינו אנחנו אומרים אילו הגויים זרקו ספר תפילה שלנו? כאשר ביקרתי
בוואתיקן, עשיתי זאת עם כל ההכנעה, עם כל הכבוד, אם אני רוצה שהם
יבינו אותי, אני צריך לחלוק להם כבוד.

ניגשתי לחבר-הכנסת פרוש, מיד לאחה נאומי, ואמרתי לו: עשית שגיאה, תתנצל, תגיד שעשית זאת בעידנא דריתחא, כי אכן זה היה כך. לשמחתי, הוא קיבל אה עצתי ואח עצת חבריו ופטר הודעה אישית באותה ישיבה. הצעתי גם לחבר-הכנסת שלום כהן בשעתו, שיחנצל, שיגיד כי עשה זאת בעידנא דריתחא, נחננו לו פוצא שיחזור בו לפחרת, אך הוא לא עשה כן. לכן, אין דמיון בין שני המקרים, אם כי שניהם פגעו ברגשות.

אין לי כל אפשרות להשפיע על החלטת יו"ר הכנסת. לו הייתי יכול לייעץ לו, הייתי פייעץ לו לנסח גינוי לא לחבר הכנסת פרוש, כי לפעשה שהוא עשה, אני מציע להתחפק בהודעת הגינוי של היו"ר פעל במת הכנסת. אין צורך בסנקציות נוספות.

ג. גולן:

לצערי, אינני יכול לראות את הפקדה הזו כפי שרואה אותו חבר-הכנסת רפאל הכניה איננה כיצד פיתהו רואה את הרפורמים. אני מעיד על עצמי, כי במידה שיש לי השקפה על היהדות, על מורשתה ועל שורשיה, הרי היא איננה השקפה רפורמית, כי התחנכתי עמוק עמוק בתוך היהדות האורתודוקסית. היא ליוותה אותי כל החיים. אני ראיתי את הרפורמים רק בניקוד חטוף שערכתי בארצות-הברית. אולם לא זהו הענין.

איש אינו פונע מאף אחד לפתוח ביקורת על התנועה הרפורמית, כשם שאיש אינו פונע מאף אחד לפתוח ביקורת על האורתודוקסים. אנחנו פרינה חופשית ופותר אצלנו לפתוח ביקורת על כל דבר, אולם צריך לשפור על איזו שהיא מסגרת ועל כבודנו אנו, כדי שנוכל להפשיך להתווכח, אחרת אנחנו מערערים את יסודות החופש הזה.

ציטטו כאן פיתהו שאמר כי הרפורמים

מהרסים. חבר-הכנסת פרוש העמיד בסופן שאלה את לאופיותם של הרפורמים. אם לפיתהו יש זכות פוסרית לומר זאת, הרי זה לא נציג "אגודת ישראל". הכרתי את "אגודת ישראל" בקרב יהדות פולין, ואני יודע מה הייתה פידת ציונותם שם. חבר-הכנסת רפאל אפר שהיהדות הפסידה רבבות בגלל הרפורמים. אינני יודע כמה רבבות יהודים הפסדנו בפולין בגלל עפרתה של "אגודת ישראל" לציונות, לישראל ולעליה לישראל.

חבר-הכנסת פרוש יעמיד בסופן שאלה את

הציונות של אבא הלל סילבר ושל סספן וייז, שבגלל ציונותו נפרד מספאל עפנואל הגדול וייסד את בית הכנסת הקטן שלו, הקיים עד היום. אבא הלל סילבר חי את הציונות בכל רפ"ח אבריו. האם הרב פרוש אינו יודע פיהם הרפורמים פבחינה לאומית ומבחינת יחסם לישראל?

זכותו של חבר-הכנסת פרוש לפתוח ביקורת,

אולם האם אדם בעל חרבות יאמר: "ספו" ויירק? איזה דושם עשה פעשאו על כל העולמ? במת כנסת ישראל היא בפה עולמית, שאליה נשואות לא רק עיני היהודים, אלא עיני העולם כולו. כאשר עומדים על במת הכנסת, צריך לדבר בעחילו ורחיפו, כי זוהי הכמה הרפא ביותר של העם היהודי, ומה שאתה יכול להרשות לעצמן שאיזו שהיא במת אחדת, אינך יכול להרשות לעצמן פעל הכמה הזאת. אסור לנו לעבור לסדר היום על הפעשה שעשית,

שהיה בו פגום חילול קודש, כאילו זרקת ספר תורה, כי בשביל העם היהודי הכנסת היא המקום הרם ביותר. האם נרשם שיחולל המקום הזה?

אני מדבר ברגש, מפני שהמעשה של חבר-הכנסת פרוש זעזע אותי עד עומק הלב. לא רק חבר-הכנסת פרוש פחדוש, גם אחרים פתרגשים, אולם אדם חרבותי שולט בעצמו. האם מישהו מתנגד שתשפיע דברי ביקורת הפורים ביותר על החוק ועל הרפורמים, אבל לומר "טפו"? מה יגידו עלינו? האם ספר תפילה נוצרי פותר להסליף? אסור לפגוע בכל דבר הקדוש בעיני מישהו. אנחנו מעוניינים לקרב את הרפורמים, להגביר אצלם את הרגש הציוני, את האהבה לפדינת ישראל, ויחנך שכאשר הם יבואו לארץ הם ישחננו; האם נעשה זאת באמצעות ביקורת כזאת?

אינני מקבל את הטענה שמעשה נעשה בעידנא דריתחא. אפשר בעידנא דריתחא להשתפש בכיטוי חפור, אבל לא לעשות מעשה כזה. חבר-כנסת, שנבחר ע"י העם, צריך לדעת לשלוט בעצמו, ואם אין הוא שולט בעצמו - הוא צריך לשלם את המחיר. ועדת הכנסת צריכה לגנות את המעשה.

א. עופר: לא אכנס כעת לזויכות על פידת ציונותם של הרפורמים, או על פידת ציונותם של "אגודת ישראל", כי לא זה עומד כעת לדיון. הלוואי ורבים מהרפורמים יבואו לארץ.

חברי הכנסת התחילו לחשוב שלא מספיק להביא נימוקים להסברת השקפותיהם, אלא צריך להוסיף פעשים והצגות. המעשה של חבר-הכנסת פרוש הוא חפור, אם כי אנחנו לא בית משפט שבא לקבוע את פידת החופרה. אם לערוך השוואות, אפשר לומר שחבר-הכנסת שלום כהן פגע בפדינת ישראל, שאנחנו מייצגים אותה, ואיננו יכולים לפחול לו, ולכן היא חשוב לנו שהוא יחזור בו מדבריו. חבר-הכנסת פרוש אמנם פגע בנו, אך לא בידינו לפחול לו, כי הוא פגע ברבנות יהודים שלא יסלחו לו. חבר-הכנסת פרוש הדגיש שהוא לא מתנצל על המעשה שעשה, הוא-רק אמר שהוא לא צריך היה לעשות את המעשה בכנסת, כלומר, שהוא צריך היה לעשות זאת במקום אחר.

המעשה של חבר-הכנסת פרוש - שיהן לו הדים - גרם נזק למדינה. אנחנו חייבים להגיב על המעשה, אחרת לא יבינו זאת, יגידו שעברנו על כך לסדר היום, שאף אחד בכנסת לא פגן על הרפורמים.

א. רוזאל-נאור: אילו ועדת הכנסת היתה מתכנסת בו בערב, או לפחות לפחדת כבוקר והיתה רציפות בין המעשה והתגובה, זה היה לטובת הענין. המעשה כבר נעשה והנזק כבר נגרם. נגרם נזק לכנסת, לפדינת ישראל, לדעותיו של נבחר בפדינת-ישראל וגם לרב פרוש באופן אישי. קשה עכשיו לדון בזה, מפני שהזמן שעבר בין הרגע שבו ארע המעשה לבין הרגע שבו חשבו הכנסת ותעורר את הענין - אינו לטובת הענין.

אי-אפשר לאיפגע פלדבר על החנועה הרפורמית. קשה לומר מהו הנזק שהחנועה הזאת הטבה לעם היהודי, מפרספקטיבה היסטורית. כיום אנו רואים את החנועה הרפורמית בשלב

החדש שלה, בשלב של החעוררות ההכרה הלאומית. השלב הזה לא בא רק בפני שהיהודים האלה חזרו בהם מהחורות שקיבלו מאבותיהם, אלא זוהי השתקפות מפה שמתרחש היום בפציאות. כיום שונה התנועה הרפורמית ממה שהייתה, ואם היא היום קשורה למדינת ישראל, עדיין אין זאת אופרת שיש זהות פושלפת, אין לשכוח את הנזקים החמורים שהתנועה הזאת גרמה לעם היהודי, ואת סטטר היהודים שאבדו לעם היהודי עקב הרפורמה. גם "אגודת-ישראל" פנעה בעד עלייתם של יהודים לארץ-ישראל, ואפשר בענין זה לעשות חשבון ארוך.

על הפעשה של חבר-הכנסת פרוש נאמר:

"לא ייעשה כן במקומנו". בכלל, אינני מכינה את התופעה הזאת - להוסיף דרמטיזציה לדברים שנאפרים, כאילו לא די בחוכן, בניסויים ובהרפת הקול, אלא צריך עוד להוסיף פעשה. לגבי חבר-הכנסת שלום כהן, ידוע פאיזה בית מדרש הוא צפה, אבל יהודי של בית המדרש גם כן צריך ללכת בדרך זוף? האם לא מפפיק היה לצטט מהספרים, אלא צריך היה לעלות על במת הכנסת עם פלאי של ספרים ולהציג אותם בפני חברי הכנסת?

אם אדם אומר שהוא עשה פעשה בעידנא

דריחחא, אינך יכול לומר שאינך פאפין לו, אחת יכול רק להגיד שזה לא פתרן את הפעשה. אני מצטערת מאוד על הפעשה שארע, בפני שדוקא אדם כמו הרב פרוש לא צריך היה להיכשל בדבר כזה. יש לו די והותר ניפוקים היסטוריים, לאופיים ודחיים כדי לנפק את התנגדותו לתנועת הרפורמה. אני בכלל לא מתפוגגת מטפן וייז, בפני שהשחיקה וההשתקה הנוראה שידוא על האסון הגדול ביותר בקורותינו, על השואה, היתה בהסכמתו של טפן וייז. יש די והותר פה לומר על הנושא הזה, אבל לא בצורה כזאת. הפעשה של חבר-הכנסת פרוש היה פעשה חפור מאוד, פצער מאוד ומבייש מאוד, וזה צריך להאפר.

פ. נסים:

לא ביקשתי את רשות הדיבור. פאחר שהיא כבר ניתנה לי, ברצוני לומר שאני מזדהה לגפרי עם דברי חברת-הכנסת רזיאל-נאור.

ש. י. גרוס:

לא אכנס לוויכוח היסטורי על הרפורמים ועל פידח ציונותה של "אגודת ישראל". אם כי יש לי פה להגיד בענין זה, אני רוצה לדבר לגופו של ענין.

כולנו מצווים לשפור על כבוד הכנסת,

אך גם יבענין זה אנחנו פוספכים לדון ולהחליט רק בפסגרת התקנות, ולא לתרוג פפנו. הפעשה של חבר-הכנסת פרוש היה בניגוד לסעיף 66 של התקנות האופר: "חבר הכנסת הפחנהג בישיבת הכנסת בצורה הפוגעת בכבוד הכנסת או בכבוד אחד מחבריה או בסדר דיוניה, יזאירו היושב-ראש בהודיעו שהוא קורא אותו לסדר". חבר-הכנסת פרוש פגע בכבוד הכנסת, אך לא הפר את הסדר בישיבות הכנסת. ואכן, עוד באוחה ישיבת הוא פטר הודעה אישית, שנה הוא אפר כי עשה את אשר עשה בעידנא דריחחא, שהוא לא צריך היה לעשות זאת בכנסת. אשר לדברים שהוא אפר, פותר-היה לו להביע את דעתו על הרפורמים ואפילו בצורה החריפה ביותר, כי אין אצלנו אגבלה על חופש ההבעה, ולכן צריך לדון רק על הפעשה שעליו הוא הצטרק. לגבי הפקרה של חבר-הכנסת שלום כהן טענו, שאילו הוא היה חוזר בו ואומר שהוא עשה זאת בעידנא דריחחא, היו פקבלים זאת. מדוע אין פקבלים עכשיו את ההצטרקות של חבר-הכנסת פרוש, ואכן הוא עשה זאת בעידנא דריחחא.

טוענים שחבר-הכנסת פרוש אמר: "ספר חורה שכתבו מין - ישראל" זה נכון, גם לפי הפילון של בן-יהודה, גם בנפרא נאמר: מי שלא אמר בונה ירושלים - מין הוא, פותר להגיד זאת, לאן נגיע אם נגביל בכנסת את חופש הדעה וההבעה?

היו"ר י. ישעיהו: לא זוהי השאלה העומדת לוויתוח, זכותו של חבר-הכנסת פרוש או כל חבר-כנסת אחר להביע את דעתו, הוויתוח הוא על הפעשה שעשה חבר-הכנסת פרוש.

ש. י. גרוס: על הפעשה הוא הצטרף, האם מה שגורש בשעתו מחבר-הכנסת שלום כהן אינו מספיק לגבי חבר-הכנסת פרוש, האם לגביו יש חקנון אחר?

"אגודת ישראל" איננה זקוקה פשוט מפלגה לתעוה על פידה ציונותה, אני רוצה להזכיר כי הודיו של חבר-הכנסת פרוש באו לארץ-ישראל לפני שש דורות, לפני התנועה הציונית, לולא התנועה של החסידים, של הבעל שם טוב, לא הייתה לציונות אחיזה בארץ-ישראל, לולא הישוב הישן, לא היה כאן אף יהודי, אם היו רבנים שהתנגדו לציונות, היה זה לפני שאתם פחדו מקבלת חוק כזה - שיתיר להכניס משפחה שלמה של גויים - הם ראו בעיני דוחם שיביאו חוק כזה.

אף אני אומר שחבר-הכנסת פרוש לא צריך היה לעשות את הפעשה שהיא עשה, גם הוא הביע צער על הפעשה ואמר שלא היה לו מקום בכנסת, לטובת הענין אני מציע לאסחפן בכך ולראות את הענין כמחוסל, אם תחליטו אחרת, לא תפגעו בנו ולא בחבר-הכנסת פרוש, כי אם בכנסת עצמה, לנו זה יהיה אות-כבוד.

א. אנקוריין: מוטב היה אילו קיימנו את הישיבה הזאת ביום שלישי שעבר וסיימנו את הפרשה עוד באותו שבוע, כפי שעשינו לגבי המקרה של חבר-הכנסת שלום כהן, ואני מצטער על האחר.

אינני רוצה להיכנס לוויתוח על התנועה הרפורמית, לא כאן נעשה את החשבון עם "אגודת ישראל", זה גם לא מעניינה של ועדת הכנסת לשבת בדיון על "אגודת ישראל".

כמוכן שאנחנו עדים לכך שיש באפריקה תנועה רפורמית המקיפה רכבות יהודים, אולם לא זה הקובע בדיון זה, אילו חבר-כנסת היה זורק פעל במת הכנסת סידור של הקדאים, היינו רואים זאת באותה פידה של חופרא, גם אילו פישאו היה זורק פעל במת הכנסת את כתבי לנין, לאבדיל מסידור, הייתי רודש לגנות את הפעשה, מתפקידה של ועדת הכנסת לשפור על סדרי הבית, וכל פעשה שיש בו פשוט פגיעה בסדרי הבית, צריך לגנותו.

אף אני הצעתי לחבר-הכנסת פרוש, פיד לאחר נאומי, שיתנצל, חשבהי שאם הוא יתנצל כדורש, ללא סייג, יבוא הענין על היקונו, אולם איננו יכולים לאסחפן בהתנצלות שבא בדיון לצאת ידי חובה, בהחשב בתודעה אישית של חבר-הכנסת פרוש, עלינו להקל במקצת, אך איננו יכולים שלא להגיב בכלל.

מתפקידו של היושב-ראש לשמור על כבוד של הכנסת והוא רשאי, לפי החקנון, להעיר על דיבור שלא לענין או על התנהגות הפוגעת בכבוד הכנסת, אולם אין להרחיב את הסמכות הזאת, לא צריך להלקות פעמים אחדות. אם הענין מוכא בפני ועדת הכנסת, והיא מחליטה מה שהיא מחליטה - ולדעהי, היחה זו הפרה חמורה של סדר-השיבות בכנסת, לפי סעיף 69(ב) של החקנון - אינני חושב שנוסף לזה צריך יו"ר הכנסת לפסוק בענין זה הודעה גיבוי מעל במת הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
בכל המקרים שיו"ר הכנסת מסר הודעות גיבוי, לא היה זה בצפוד לפעשה, אלא בישיבה מאוחרת יותר.

א. זילברברג:
רוב הציבור בארץ רואה את שני המקרים שארעו בכנסת כמקרים דופים ומחכה לראות איך תגיב ועדת הכנסת לגבי הפעשה של חבר-הכנסת פרוש.

מה פירוש הפלים, שלא כאן היה המקום לעשות את הפעשה שעשה חבר-הכנסת פרוש; ואיפה כן המקום? לעפרם כלוי יש מקום לפעשים שהוא עושה, אולם לנו אין מקום אחר מלבד הכנסת.

אי-אפשר לקבל את הטענה שהדברים נאפרו בעידנא דריחחא, יש פיפרה האופרה: סייג לחכמה - שחיקא, לכן, מוכרחים להגיב על הפעשה של חבר-הכנסת פרוש.

ר. ארזי:
אין לי הרגשה טובה שאני צריך להיות בין אלה הפעפירים לדין חבר כנסת, רב בישראל, נציג ציבור, סגן ראש העיר ירושלים, גם אם יש בינינו חילוקי דעות, אני חייב לכבד אותו, אולם קרה מה שקרה - חבר-הכנסת פרוש עשה פעשה שהיחה בו פשוט פגיעה בכנסת ועורר זעזוע בארץ ובחו"ל. השאלה היא - האם הכנסת יכולה לעבור על כך לסדר-היום.

ההודעה האישיה שסדר חבר-הכנסת פרוש לא היחה בכונת התנצלות, הוא אפר: "בחת חודעהי היחה ההלכה, כי ספר חורה שכחו פין - ישראל, גם ספר חורה שלם, המכיל את שם ה', באם כחבו פין - ישראל, ואצל היה ודים יש לפלה "ישראל" אסוציאציה חפורה מאוד, אני לא יכול לראות בדבריו פשוט התנצלות, אני מצטער מאוד שאני חייב כהודפנוח זו לאזכיר לחבר-הכנסת פרוש, כי הוא הרשה פעם לעצמו לופר בכנסת: "דם יישפך", והכל בעידנא דריחחא, את הטענה של "עידנא דריחחא" אפשר להניא לגבי כל דבר שיעשה בכנסת, דבר הפוגע בכבודה ומזיק לה.

כבודה של הכנסת חובע שנסיים את הפרשה ע"י קבלת החלטה גם על גיבוי וגם על עונש ספלי על הפעשה שנעשה, לפען לא יישנה.

צ. ציפרמן:
אני מעריך מאוד את העובדה שפיד באוחה ישיבה מסר חבר-הכנסת פרוש הודעה אישיה. אמנם, אינני מאשר מחוכן ההודעה האישיה, אבל עצם העובדה שחבר-הכנסת פרוש עלה על הבמה וניסה באיזו שהיא דרך בכל-זאת להתנצל על פעשהו - ואין זה קל כל-כך לעלות על הבמה כדי להתנצל - אני מעריך זאת מאוד, ולא הייתי מציע לדקדק בכל פלה שנאפרה, או לא נאפרה.

בכלל, אני מעריך מאוד את הופעותיו של חבר-הכנסת פרוש, אם כי לא תמיד אני מסכים אתו. אני שמח שיש לנו בכנסת האפשרות שכל צווני הקשת יבואו לידי ביטוי. חבר-הכנסת פרוש אינו יושב כאן לדין, ואנחנו לא בית-דין. אנחנו דנים על הכנסת ועל תפקידה. בפילוי תפקידה ובאופן התנהגותה צריכה הכנסת לשמש דוגמה ומופת לציבור ולנוער, ובזה כבודה. לכן, כולנו יושבים כאן לדין.

קיים אצלנו חופש הדעה וההבעה, אבל לא בכל צורה. הצורה שבה נאפרים הדברים היא חלק חשוב מחיינו הציבוריים. מותר לומר כל דבר, אבל בצורה שאיננה פוגעת באחרים.

אינני רואה עצמי כמפגן על הרפורמים - ולא זהו תנושא העומד לוויתוח - אבל כמו לכל הופעה ציבורית יש גם לרפורמים אור וצל. אולי פייסדי התנועה הרפורמית חשבו שהם יעצרו את זרם האנשים שרצו להתרחק מהיהדות, ויש מקרים שבהם הם באמת עצרו. נעשה צדק גם עם אנשים שאיננו מסכימים אתם.

אשר לדבריו של חבר-הכנסת פרוש, שלא היה בכנסת מקום לעשות את המעשה שעשה, לא היה מקום לעשות זאת בשום מקום, לא בבית כנסת ולא בשום מקום ציבורי אחר, משום שהמעשה עצמו אינו בסדר.

אני פציע שננסה להגיע להסדר ברוח טובה, כי אני יודע שחבר-הכנסת פרוש מצטער על המעשה - גם אם הוא לא אפר זאת בפה פלא - ושואל עשה זאת בעידנא דריתחא. אם אין אפשרות להסתפק בהודעה הגיבוני של יו"ר הכנסת - ויש להניח שהיא תהיה שונה במקצת בצורה ובתוכן מאשר במקרה של חבר-הכנסת שלום כהן, כי בכל-זאת חבר הכנסת פרוש התנצל - ואם יש הכרח להטיל עונש סמלי, שנעשה זאת ברוח טובה ובצורה כזאת שחבר-הכנסת פרוש לא יערער.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: אולי טוב שאישיבה הזאת תתקיימת לא סמוך למעשה, אלא במרחק של כמה ימים, כי עי"כ יש לנו פרספקטיבה רחוקה יותר.

יו"ר הכנסת הודיע שהוא ימסור הודעת גיבוני על המעשה, ותוא פנה אלינו - בשמו ובשם הסגנים - לשקול פעולת בהתאם לסעיף 69(ב) של החקנון. עלינו להחליט אם לפעול, ואם כן - לכמה ישיבות להרחיק את חבר-הכנסת פרוש מישיבות הכנסת.

י. רפאל: יש לי הצעת פשרה: הוועדה, לאחר דיון, מצטרפת להודעה הגיבוני של יו"ר הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: לפי החקנון, ועדת הכנסת איננה מחליטה על גיבוני, ובדואי שלא על הצטרפות להודעת גיבוני, או שהיא פועלת לפי סעיף 69(ב) לחקנון, או שהיא איננה פועלת, אם חבר-הכנסת רפאל פציע שהוועדה לא תפעל לפי סעיף זה - נעמיד את האצעה לאצבעה.

א. עופר:

הייתי מציע להפליץ על אותו עונש
פכסיפלי - הרחקה מחפש ישיבות של
הכנסת - כפי שהפלטנו לגבי חבר-הכנסת שלום כהן, אולם מכיון שהחבר-
הכנסת פרוש בכל זאת פטר הודעה אישית, שאמנם איננה התנצלות, אנו חנו
לא יכולים שלא להגיב, ולכן אני מציע להפליץ על הרחקתו מישיבה אחת
של הכנסת.

ש. י. גרוס:

מכיון שהחבר-הכנסת פרוש הצטרף והביע
צער, אין צורך לדקוק בפלים.

מ. נסים:

אולי חבר-הכנסת פרוש יאמר כאן, כי
זהו מעשה שלא ייעשה.

פ. זר:

הוא צריך להגיד זאת פעל כפי הכנסת.

ש. י. גרוס:

אם בכל זאת יו"ר הכנסת רוצה להגיב
על המעשה, אני מציע שהוא יאמר כי
היו"ר והסגנים פביעים צער על המקרה שארע.

צ. ציפרמן:

אפילו הסגנים לא אפרו ליו"ר הכנסת,
לא בפעם הקודמת ולא הפעם, מה הוא
צריך לומר בהודעת הגינוי.

י. רפאל:

אם נקבל את הצעה חבר-הכנסת עופר -
להרחיק את חבר-הכנסת פרוש מישיבה
אחת של הכנסת - מכיון שאיננו יכולים שלא להגיב, התוצאה חיה הפוכה;
הציבור יחשוב, כי מעשהו של חבר-הכנסת שלום כהן היה חסור, ולכן הוא
הורחק מחפש ישיבות של הכנסת, ואילו מעשהו של חבר-הכנסת פרוש אינו
חסור כל-כך, ולכן הוא הורחק רק מישיבה אחת של הכנסת. היות וחבר-
הכנסת פרוש הצטרף על מעשהו, אפשר להסתפק בהודעת גינוי. אני מציע
להסיר את הצעה חבר-הכנסת עופר.

י. גולד:

קצוץ הכנסת קובע דירוג בעונשים.
שוכנעתי מדברי חבר-הכנסת ציפרמן,
כי עצם סטירת ההודעה האישית של חבר-הכנסת פרוש פעל כפי הכנסת,
היה בה פשה, אם כי תוכן ההודעה לא היתה מספקת. הואיל והכנסת
פוכחה להגיב על המעשה כלפי הציבור - הרחקה מישיבה אחת של הכנסת
זהו הפיפום שבפיפיוס.

א. עופר:

אילו לא היה קיים חוק חסינות חברי-
הכנסת, האם מעשהו של חבר-הכנסת פרוש
היה נחשב לעבירה פלילית?

ז. שר:

סעיף 146 של פקודת החוק הפלילי אומר:
"כל תורס, פזיק או פחלל כל פקום
פולחן, או כל חפץ תפוחק לפקודש אצל כל סוג אנשים, שתוך כוונה
להעליב עי"כ את דתם של כל סוג אנשים, או כשהוא יודע שאיזה סוג של
אנשים עלול לראות את התריסה, הנזק או החילול כראות עלבון לדתם -
יאשם בעוון", כלומר, עונש של לוש שנות פאטר.

ב. פרוש:
הרפורמים הם שעשו את העבודה - הם פגעו בסידור שלנו.

א. רוזאל-נאור:
כאשר מדברים על דתות, ככל-זאת מקובל שיש דת יהודית, יש דת נוצרית, יש דת מוסלמית, יש דת בודהיסטית וכיוצא באלה. הרפורמה איננה דת - היא מפרשת את הדת היא ודיה בדרך פטווייטת. לכן, הסעיף הזה איננו רלוונטי.

אני מזוהירה את עצמנו בכל פגיעה בחוק חסינות חברי הכנסת, בדרך ישירה או עקיפה, כי עי"כ נערער את כל המבנה, ואין לדעת בפת זה יסתיים. אנחנו דנים על מעשה שארע ולצביו אנו צריכים לקבוע את יחסנו.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
אני תופך בעמדתה של חברת-הכנסת רוזאל-נאור בקשר לחוק חסינות חברי הכנסת, אולם אנחנו חייבים להגיב על המעשה שארע, כדי שהוא לא יישנה בעתיד. צריך שיאיה בדור לכולם כי זהו מעשה שלא ייעשה. גם חבר-הכנסת פרוש צריך להיות מעוניין שכולם יבינו כי זהו מעשה שלא ייעשה.

ר. ארזי:
מעשהו של חבר-הכנסת פרוש היה בצדה הפדא-הפדא של אסדר בישיבות הכנסת. נדכרחה להקות תגובה. אילו ראיתי בהודעה האישית של חבר הכנסת פרוש משום התנצלות, אולי אייתי פציע להקל. אני פציע לנהוג בהתאם לתקנון ולהרחיק את חבר הכנסת פרוש מחמש ישיבות.

א. עופר:
אני פציע לצייין, כי כהתחשב בהודעתו האישית של חבר-הכנסת פרוש, פציעא הוועדה להרחיקו פישיבה אחת של הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
יש שלוש הצעות: 1. הצעת חבר-הכנסת גרוס - לא להחליט דבר; 2. הצעת חבר-הכנסת עופר - להרחיק את חבר-הכנסת פרוש פישיבה אחת של הכנסת; הצעת חבר-הכנסת ארזי - להרחיק את חבר-הכנסת פרוש מחמש ישיבות של הכנסת.

ה צ ב ע ה

- הצעת חבר-הכנסת גרוס - לא נחקבלה.
 - הצעת חבר-הכנסת ארזי - לא נחקבלה.
 - הצעת חבר-הכנסת עופר - נחקבלה.
- הוחלט: להרחיק את חבר-הכנסת פרוש פישיבה אחת של הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
האם חבר-הכנסת פרוש מתכוון לערער על האחלטה.

ב. פרוש:
ללא כל ספק.

צ. ציפרמן:
אני פציע לחבר-הכנסת פרוש להראר בדבר ולשקול אם להגיש ערעור.